

برنامه زمانبندی روش تحقیق

عنوان درس: برنامه ملی مبارزه با بیماریهای غیرواگیر و اپیدمیولوژی آنها

گروه هدف: کارشناسی بهداشت عمومی

نیمسال اول : ۱۴۰۲-۱۴۰۳

محل اجرا: دانشکده بهداشت

زمان :-

تعداد واحد : ۲ واحد (نظری)

کلاس شماره: .....

نام استاد: دکتر حسینعلی نیک بخت

جلسه	سرفصل دروس (موضوعات مورد بحث)	ساعت تدریس	تاریخ	ملاحظات
اول	مقدمه ای بر مبارزه با بیماریهای غیرواگیر	۲		
دوم	اهداف، استراتژی های و برنامه های وزارت بهداشت نظام مراقبت بیماریهای غیرواگیر	۲		
سوم	بیماری دیابت، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
چهارم	بیماری دیابت، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
پنجم	بیماری پر فشاری خون، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
ششم	بیماری پر فشاری خون، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
هفتم	بیماریهای قلبی عروقی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
هشتم	سرطانهای شایع، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		
نهم	سرطانهای شایع، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	۲		

		۲	بیماریهای روانی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	دهم
		۲	سوانح و حوادث، تصادفات رانندگی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	یازدهم
		۲	بیماری تالاسمی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	دوازدهم
		۲	بیماری کم کاری مادرزادی تیروئید، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	سیزدهم
		۲	بیماری فاویسم و فنیل کتونوری، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	چهاردهم
		۲	بیماریهای هپاتیت B و C، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن	پانزدهم
		۲	ارایه دانشجویان	شانزدهم

مدت زمان آموزش: ۳۲ ساعت

تعداد جلسات: ۱۶ جلسه

نحوه ارزشیابی :

۱۵ نمره- امتحان پایان ترم که به صورت تشریحی و چند گزینه ای می باشد.

۵ نمره- فعالیت عملی: تهیه ارایه کلاسی به صورت تیم های دو نفره شامل:

۱- حضور منظم و شرکت فعال در مباحث درسی در هر جلسه: ۲ نمره

۲- ارائه کلاسی به صورت سخنرانی: ۳ نمره

تلفن و ایمیل برای رفع اشکال در غیر از کلاس :

ایمیل: ep.nikbakht@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۱۹۱۲۲۵۴۶

انتظارات از دانشجویان محترم:

انتظار می‌رود دانشجویان عزیز مطابق طرح درس ارائه شده قبل از حضور در کلاس مطالب درسی را مرور کرده و در گروه‌های کاری و در بحث‌ها مشارکت فعال داشته باشند، چرا که آمادگی قبلی منجر به یادگیری عمیق‌تر و مشارکت بهتر دانشجویان در کلاس خواهد گردید. انتظار داریم دانشجویان مطابق برنامه توافق شده در کلاس و برنامه اجرایی مندرج در طرح درس، به صورت موثر در کارهای تیمی مشارکت داشته، نقش‌های مختلف در یک تیم موثر را در عمل تمرین کنند و نتیجه فعالیت‌ها و بحث‌های انجام گرفته در گروه را توسط گزارشگر گروه ارائه دهند. همچنین یک مبحث مرتبط با مباحث کلاسی را به مدت ۱۵ دقیقه در کلاس ارائه دهند.

ارائه اسلایدهای مرتبط برای کسب نمره واحد عملی الزامی است

هدف کلی: آشنایی فراگیران با برنامه‌های ملی مبارزه با بیماریهای غیرواگیر شامل: تعریف و مشخصات کلی بیماری، علایم بالینی، اپیدمیولوژی بیماری، علل ایجاد کننده و عوامل خطر، نظام مراقبت بیماری و روشهای پیشگیری در سطوح مختلف.

عنوان مبحث اول: مقدمه‌ای بر مبارزه با بیماریهای غیرواگیر

اهداف اختصاصی:

- ۱- گذار اپیدمیولوژیک را شرح دهند.
- ۲- اهمیت بیماری‌های غیر واگیر را بدانند.
- ۳- اهداف مبارزه با بیماری‌های غیر واگیر را توضیح دهند.
- ۴- تغییرات سهم بیماریهای غیر واگیر در ابتلا و مرگ در دهه‌های اخیر را بررسی و شرح دهند.
- ۵- تغییرات مهمترین علل مرگ و میر در ایران و جهان را توضیح دهند.
- ۶- عوامل خطر اصلی بیماریهای غیرواگیر را نام برد و توضیح دهند.
- ۷- اهداف کنترل بیماری‌های غیرواگیر در سطح فردی و اجتماعی توضیح دهند.
- ۸- استراتژی‌های اصلی پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر را توضیح دهند.

عنوان مبحث دوم: اهداف، استراتژی های و برنامه های وزارت بهداشت

اهداف اختصاصی:

- ۱- نظام مراقبت بیماریها را تعریف کنند.
- ۲- نظام مراقبت بیماریهای غیرواگیر تعریف کنند.
- ۳- اهمیت نظام مراقبت بیماریهای غیرواگیر را شرح دهند.
- ۴- اهداف نظام مراقبت بیماریهای غیرواگیر را شرح دهند.
- ۵- استراتژی های برنامه نظام مراقبت را شرح دهند.
- ۶- انواع مراقبت را بدانند و موارد کاربرد و مزایا و معایب هر یک را توضیح دهند.
- ۷- گامهای برنامه مراقبت را نام برده و توضیح دهند.
- ۸- بررسی اقدامات برنامه های پیشگیری و کنترل بیماریها در ایران را شرح دهند.
- ۹- وظایف کارکنان در سطوح نظام مراقبت را توضیح دهند.

عنوان مبحث سوم و چهارم: بیماری دیابت، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بهداشتی بیماری را بدانند
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان را توضیح دهند.
- ۳- تعریف بیماری را توضیح دهند.
- ۴- انواع دیابت را بدانند
- ۵- علایم بالینی بیماری را شرح دهند.
- ۶- علل ایجاد کننده و عوامل خطر را شرح دهند.
- ۷- افراد در معرض خطر بیماری را بدانند.
- ۸- معیارهای تشخیص بیماری را بدانند.
- ۹- عوارض بیماری را بدانند.
- ۱۰- اقدامات پیشگیری و کنترل دیابت در ایران را ارزیابی و شرح دهند.
- ۱۱- برنامه های غربالگری دیابت در ایران را توضیح دهند.
- ۱۲- برنامه های طرح ملی پیشگیری و کنترل دیابت نوع ۲ در ایران را توضیح دهند.

عنوان مبحث پنجم و ششم: بیماری پر فشاری خون، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بهداشتی بیماری را بدانند
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان توضیح دهند.
- ۳- تعریف بیماری بدانند.
- ۴- انواع پرفشاری خون و طبقه بندی آن را شرح دهند.
- ۵- علایم بالینی بیماری را شرح دهند.
- ۶- علل ایجاد کننده و عوامل خطر بیماری را توضیح دهند.
- ۷- افراد در معرض خطر بیماری را بدانند.
- ۸- معیارهای تشخیص بیماری را توضیح دهند.
- ۹- عوارض بیماری را توضیح دهند.
- ۱۰- اقدامات پیشگیری و کنترل پر فشاری خون در ایران را شرح دهند.
- ۱۱- برنامه های غربالگری پر فشار یخون در ایران را شرح دهند.
- ۱۲- برنامه های طرح ملی پیشگیری و کنترل فشاری خون در ایران را شرح دهند.

عنوان مبحث هفتم: بیماریهای قلبی عروقی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بهداشتی بیماری
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان
- ۳- تعریف بیماری
- ۴- انواع بیماریهای قلبی عروقی
- ۵- علایم بالینی بیماری
- ۶- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۷- محاسبه خطر بیماری
- ۸- افراد در معرض خطر بیماری
- ۹- معیارهای تشخیص بیماری

- ۱۰- عوارض بیماری
- ۱۱- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۱۲- نظام مراقبت بیماری در ایران

عنوان مبحث هشتم و نهم: سرطانهای شایع، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- مقدمه ای بر اپیدمیولوژی سرطان ها
- ۲- تعریف بیماری سرطان
- ۳- اهمیت بیماری سرطان
- ۴- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان
- ۵- شناخت انواع سرطانهای شایع در ایران و جهان
- ۶- تغییرات روند سرطانها در دهه های اخیر
- ۷- عوامل خطر شناخته شده سرطانها
- ۸- علائم بالینی سرطانها
- ۹- افراد در معرض خطر بیماری
- ۱۰- معیارهای تشخیص سرطانها
- ۱۱- عوارض بیماری
- ۱۲- برنامه های غربالگری سرطانها در کشور
- ۱۳- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۱۴- نظام مراقبت سرطانها در ایران

عنوان مبحث دهم: بیماریهای روانی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بهداشت روان
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان

- ۳- تعریف بیماریهای روانی
- ۴- آشنایابی با مهمترین بیماریهای روان شایع
- ۵- علایم بالینی بیماریهای روانی
- ۶- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۷- افراد در معرض خطر بیماری
- ۸- معیارهای تشخیص بیماری
- ۹- عوارض بیماری
- ۱۰- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۱۱- نظام مراقبت بیماری در ایران

عنوان مبحث یازدهم: سوانح و حوادث، تصادفات رانندگی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت سوانح و حوادث
- ۲- اپیدمیولوژی سوانح و حوادث در ایران و جهان
- ۳- آشنایابی با مهمترین سوانح و حوادث
- ۴- تعریف حوادث جاده ای و حوادث ترافیکی
- ۵- مهمترین عوامل خطر سوانح و حوادث
- ۶- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۷- افراد در معرض خطر سوانح و حوادث
- ۸- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۹- نظام مراقبت سوانح و حوادث در ایران

عنوان مبحث دوازدهم: بیماری تالاسمی، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بیماری تالاسمی
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان

- ۳- علایم بالینی بیماری تالاسمی
- ۴- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۵- معیارهای تشخیص بیماری
- ۶- عوارض بیماری
- ۷- درمان بیماری
- ۸- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۹- نظام مراقبت بیماری تالاسمی در ایران

عنوان مبحث سیزدهم: بیماری کم کاری مادرزادی تیروئید، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بیماری
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان
- ۳- علایم بالینی بیماری
- ۴- انواع کم کاری مادرزادی تیروئید
- ۵- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۶- معیارهای تشخیص بیماری
- ۷- برنامه های غربالگری بیماری و موارد غربالگری مجدد در ایران
- ۸- عوارض بیماری
- ۹- درمان بیماری
- ۱۰- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۱۱- نظام مراقبت بیماری تالاسمی در ایران

عنوان مبحث چهارم: بیماری فاویسم و فنیل کتونوری، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بیماری
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان
- ۳- آنزیم G6PD و اهمیت و نقش آن در بدن

- ۴- علایم بالینی بیماری
- ۵- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۶- معیارهای تشخیص بیماری
- ۷- برنامه های غربالگری بیماری در ایران
- ۸- عوارض بیماری
- ۹- درمان بیماری
- ۱۰- رژیم های غذایی بیماری
- ۱۱- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۱۲- نظام مراقبت بیماری در ایران

عنوان مبحث پانزدهم: بیماریهای هیپاتیت B و C، اپیدمیولوژی و برنامه های ملی مبارزه با آن

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعریف و اهمیت بیماری
- ۲- اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان
- ۳- علایم بالینی بیماری
- ۴- علل ایجاد کننده و عوامل خطر
- ۵- معیارهای تشخیص بیماری
- ۶- عوارض بیماری
- ۷- درمان بیماری
- ۸- اقدامات پیشگیری و کنترل بیماری در ایران
- ۹- نظام مراقبت بیماری در ایران

عنوان مبحث شانزدهم: ارایه دانشجویان

رفرنس ها جهت مطالعه بیشتر

- اصول پیشگیری و مراقبت بیماری ها (نظام مراقبت بیماری های غیرواگیر) مجموعه دستورالعمل های کشوری آخرین انتشار
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران، دکتر فریدون عزیزی، دکترحسین حاتمی و دکتر جانقربانی
- مرجع اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران - جلد دوم- بیماریهای غیر واگیر - دکتر پروین یآوری